ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/219-623

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	19.04.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	23.02.2023
Teabevaldaja	MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus e-postiaadress info@ejhk.ee
Vaide esitaja	XXX Esindaja: advokaadibüroo EMERALDLEGAL advokaat Severinas Jakubauskas e-postiaadress: severinas.jakubauskas@emerald.legal

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

1) jätan vaide rahuldamata;
2) vaideotsus teha teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lõige 2).
Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas 31.01.2023 MTÜ-le Eesti Jäätmehoolduskeskus (edaspidi MTÜ) teabenõude milles soovis vastuseid järgmistele küsimustele: *1) kas XXX saab Teilt sõidukulu hüvitisi; 2) kui jah – palun edastage meile vastav dokumentatsioon (eeskätt arved, maksekorraldused, tšekid).*
2. MTÜ teabenõudele ei vastanud.
3. XXX esitas Andmekaitse Inspektsioonile 23.02.2023 vaide (registreeritud inspektsioonis 27.02.2023).

4. Andmekaitse Inspektsioon tegi MTÜ -le 21.03.2023 järelepärimise, küsides, kas ja milliseid avalikke ülesandeid nad täidavad; kas on makstud xxx sõidukulu hüvitisi; kas hüvitise maksmiseks on kasutatud riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendeid; miks ei ole teabenõudele vastatud.
5. MTÜ vastas järelepärimisele 31.03.2023.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja soovib, et Andmekaitse Inspektsioon kontrolliks, kas esines AvTS-st tulenev alus teabenõuet täita ning selle olemasolul teha rikkujale ettekirjutus teabenõude täitmiseks.

Vaide esitaja tegeleb koduvallas ning selle ümbruses korruptsiooni võitlemisega. Talle teadaolevalt saab xxx vallalt sõidukulu hüvitisi või vähemasti nõuab neid vallalt. Vaide esitaja kahtlustab, et xxx võib samu sõidukulu hüvitisi tegelikkuses juba teistelt saada.

Vaide esitaja leiab, et tal on teabe väljastamiseks seadusest tulenev õigus ning õigustatud huvi dokumentidega tutvumiseks. Vaide esitaja leiab, et tal on olemas isikuandmete kaitse määruse art 6 lg 1 punktis f nimetatud õigustatud huvi saada korruptsiooniga võitlemiseks teavet xxx sõidukuluhüvitiste maksmise kohta asutustelt, kes vähemalt osaliselt täidavad avalikke ülesandeid.

Vaide esitaja leiab, et MTÜ on AvTS § 5 lõigete 2 ja 3 järgi teabevaldaja, kes vähemalt osaliselt täidab avalikke ülesandeid ja saab osaliselt rahastust avalikest vahenditest, mistõttu oleks pidanud küsitud teabe väljastama. Vaide esitaja väitel rahastab MTÜ-d Järva vald.

Vaide esitaja viitab ka Riigikohtu lahendile nr 3-3-1-57-03, kus selgitatakse, et tulenevalt AvTS § 38 lõikest 2 tuleb tagada juurdepääs teabele piiranguteta osas. Seetõttu ei tohiks tema teabenõude täitmisest keelduda isegi siis, kui see isikuandmeid sisaldab.

Vaide esitaja leiab, et teabenõuete põhjendamatu täitmata jätmisega takistatakse tema poliitilist tegevust – korruptsiooniga võitlemist.

Lisaks märgib vaide esitaja, et tema teabenõuet ei saa käsitleda selgitustaotluse ega märgukirjana, sest kirja eesmärgiks on olemasoleva teabe edastamine, mistõttu teabenõude täitmiseks ei pea teavet täiendavalt süstematiseerima, analüüsima ega uut teavet dokumenteerima.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Äriregistrist nähtuvalt on xxx juhatuse liige. Seetõttu on ta õigustatud vastama Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele.

Juhatuse liige selgitab, et MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus osutab avaliku ülesandena oma liikmetele jäätmehoolduse korraldamise teenust. Aluseks on MTÜ põhikiri. Teabenõude esitamise seisuga ei ole nad juhatuse liikmele toetust maksnud, seega pole ka kasutatud riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendeid.

MTÜ oli ekslikult seisukohal, et kuna hüvitist ei makstud, siis ei pea ka teabenõudele vastama. Nad ei analüüsinud teabenõuet saades avaliku teabe seaduses sätestatut põhjalikult, kuid on nüüd aru saanud, et oleks pidanud eitavalt vastama, mitte jätma vastamata.

Täiendavalt märgib MTÜ juhatuse liige, et teabenõude esitaja avaldab oma veebilehel avalikult kahtlustusi ja ebaõigeid andmeid, süüdistades inimesi erinevates rikkumistes. Teabevaldaja arvates ei oleks teabenõuet üldse esitada vaja olnud, kui vaide esitaja oleks küsinud Järva vallast informatsiooni sõidukulu hüvitise maksmise või selle nõudmise kohta või tutvunud Järva valla veebilehel avaldatud volikogu 25.02.2018 otsusega nr 6 „Vallavolikogu esimehe ja vallavanema ametiauto kuu kütuselimiidi kehtestamine ja nende suhtes soodustuse rakendamine,“ mida muudeti 22.12.2022 otsusega nr 97 „Järva Vallavolikogu 25.01.2018

otsuse nr 6 „Vallavolikogu esimehe ja vallavanema ametiauto kuu kütuselimiidi kehtestamine ja nende suhtes soodustuse rakendamine“ muutmine.“ Kui teabenõudja oleks pöördunud Järva valla poole ja saanud teabe, et xxx ei ole makstud isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest hüvitist, siis oleks tal ära langenud ka kahtlustuse alus.

xxx kinnitab, et Järva vald ei ole maksnud talle isikliku sõiduauto kasutamise eest hüvitist. Tema kasutuses oli valla auto kuni 31.12.2022. Alates 01.01.2023 kasutas ta volikogu tööks oma isiklikku sõiduautot selle eest hüvitist saamata.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Avaliku teabe seaduse eesmärk on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igaühe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest, ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.
2. AvTS § 4 lg 1 kohaselt peavad teabevaldajad tagama nende valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
3. Selgitan vaide esitajale, et kuna teabenõuet võib esitada igaüks ükskõik millisest oma huvist lähtudes, ei ole viited isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lg 1 punktis f nimetatud õigustatud huvi olemasolule olulised ega asjakohased. Teabenõudeid täidetakse avaliku teabe seaduse sätetest lähtudes. Kui teave sisaldab andmeid, mille väljastamine võiks kedagi kahjustada, kehtestab teabevaldaja neile tulenevalt sisust mõne AvTS §-s 35 nimetatud juurdepääsupiirangu.
4. Praeguse vaide esemeks on teabenõude täitmata jätmine. Vaide esitaja soovis sõiduhüvitise maksmisega seotud dokumente (eelkõige arveid, maksekorraldusi, tšekke), kuid teabenõudele ei vastatud üldse.
5. AvTS § 5 lõige 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist.
6. AvTS § 5 lõike 3 kohaselt võrdsustatakse teabevaldajaga: 1) ettevõtja, kes on kaubaturul valitsevas seisundis, omab eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli, – teabe osas, mis puudutab kaupade ja teenuste pakkumise tingimusi, hindu ja nende muudatusi; 2) füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing, – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist.
7. Seega on eraõiguslik juriidiline isik teabevaldajaks üksnes teabe osas, mis puudutab talle antud avaliku ülesande täitmist ja avaliku ülesande täitmiseks antud eelarveliste vahendite kasutamist.
8. Avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, kohalikule omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded. Avaliku ülesande täitmisega on tegu ka siis, kui pädev asutus on eraõiguslikule isikule õigusakti või lepinguga andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik (RKHKo nr 3-3-1-19-14, p 11).
9. MTÜ märgib, et osutab põhikirja alusel avaliku ülesandena oma liikmetele jäätmehoolduse korraldamise teenust. Seega ei vaidlusta ta, et on avaliku teabe seaduse mõttes teabevaldajaks.
10. Olles teabevaldaja, peab ka eraõiguslik juriidiline isik täitma avaliku teabe seaduses teabevaldajale pandud kohustust vastata teabenõudele. Teabenõue tuleb kas täita või keelduda täitmisest seaduses sätestatud alustel (AvTS §-d 17-23).

11. MTÜ on oma viga teabenõude vastamata jätmisel tunnistanud. Samuti on ta kinnitanud, et ei ole maksnud teabenõudes küsitud sõiduhüvitisi.
12. Kuigi vaide esitaja ei saanud vastust oma teabenõudele, on teabevaldaja vastamata jätmise põhjused esitanud Andmekaitse Inspektsioonile, kes need käesolevas vaideotsuses vaide esitajale teatavaks teeb. Täiendavalt teabevaldajale ettekirjutuse tegemine teabenõudele vastamiseks oleks sellises olukorras ebaproportsionaalne meede. Kuna teabevaldajal pole küsitud dokumente, siis olenemata sellest, mis põhjusel jäi teabenõue vastamata, on lõpptulemus sama – teabenõude täitmisest keeldutakse AvTS § 23 lg 1 punkti 2 alusel. Kuna teabevaldajal on seaduslik alus teabenõude täitmisest keeldumiseks, jätan vaide rahuldamata.
13. Juhin MTÜ tähelepanu avaliku teabe seaduses teabevaldajale pandud kohustusele teabenõuetele vastata.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel